

Ut i naturen

KR. DAHLE

Det ligger et enslig fiskevatn langt inne mellom fjellene. Som aurevatn er det noe for seg selv. Her finnes aure av beste merke: stor, feit og vekstvillig. Og det er mye av den.

Vatnet er ikke stort, knapt 10 kilometer langt. Det er ikke dypt heller, neppe mer en tre meter på det dypeste.

Men hvorfor er dette vatnet så fiskerikt? Jo, det er et gjennomgangsbasseng, for en god og fiskerik elv som kommer fra en fiskerik sjø lenger inne på vidda, og denne elva renner gjennom vatnet. det er også gode gytemuligheter her, for flere bekker og småelver renner ut i det. Og endelig har vatnet en rimelig beskatning, fordi det er privat eiendom. Det siste er det riktignok delte meninger om, og det har vært drevet rettssak i mange år. En fjellvandrers håper på en for ham fjellvandrers-vennlig dom.

Det ser ut som om dette vatnet har fått alle gode egenskaper en fjellfisker vil ha fordi naturen omkring er et fjellparadis av ytterst sjelden skjønnhet. For en naturelsker som liker rolige og lange, slanke linjer er omgivelsene et ideal i fjellverdenen, og vandreren overgir seg som livsvarig «fange» i naturens egen store billedskjønne hall.

— — — — —

Stiene innover vidda har grodd igjen, men nå er de begynt å vokse igjen, rennessanse for fjellet! Er det noe rart? Byger og tettsteder er forurenset, det tærer på menneskenes helse. Livet i de store byene forårsaker at mange forviller seg inn i en tilværelse som fører til håpløshet, en vandring som skyver en på vei nedover. Noen innser det. Og noen har karakter og vilje til å stoppe den farlige veien de har begynt på, og som de stadig vil gli utfor på. Og noen snur og går veien tilbake, finner tilbake det punkt de startet på, og fortsetter stiene innover vidda.

Er det noe rart i at gjengrodde stier er ved å vokse opp igjen? Livstrette unge menneskebarn søker, — istedet for sykehus og annen offentlig forpleining — ut i naturen eller på idrettsarenaene. Sykehus er bra, men naturen er bedre. De søker — med sine tidspregede lidelser — naturen som den store lege. Den er for alle lidelser, psykisk og fysisk. Og naturen støter ingen fra seg, nei, den strekker sine vare, varme armer ut og ber hver trett og forhutret sjel søke tilbake til de livstråder som brutalt ble hugget over de første skjebnesvangre timer da barnet gled ut fra sitt egentlige opphav: sannhetens, kjærlighetens og naturtilbedelsens livsvei hjertet skriker av smerte over det som er tapt.

Han Lars og jeg er på vandring stien innover til det forjettede fiskevannet inne mellom den fargerike snauvidda. Sekkene er ikke tunge. I dem ligger mat for to dager og noen fiskegarn. Tjuvfiske? Nei. «Leiefiske». Eierne har egenhendig og med blå kulepenn gitt oss tillatelse til to døgns opphold og fiske — også med garn — pluss nødvendig opphold og overnatting i eierens nyrestaurerte hytte.

Før vi drog begynte jeg å grave etter metemark. Men da ropte han Lars: «Itt bry dæ nå om markjen. Vi får fesk nok på garna».

«Ja, æ forstår dé! Du veit dé best du som har vore der før. Mæn dé e, itt dé at æ vente mæ så my på mark-krokjen, mæn æ tye bestandig at dé e artut å fesk me' mark».

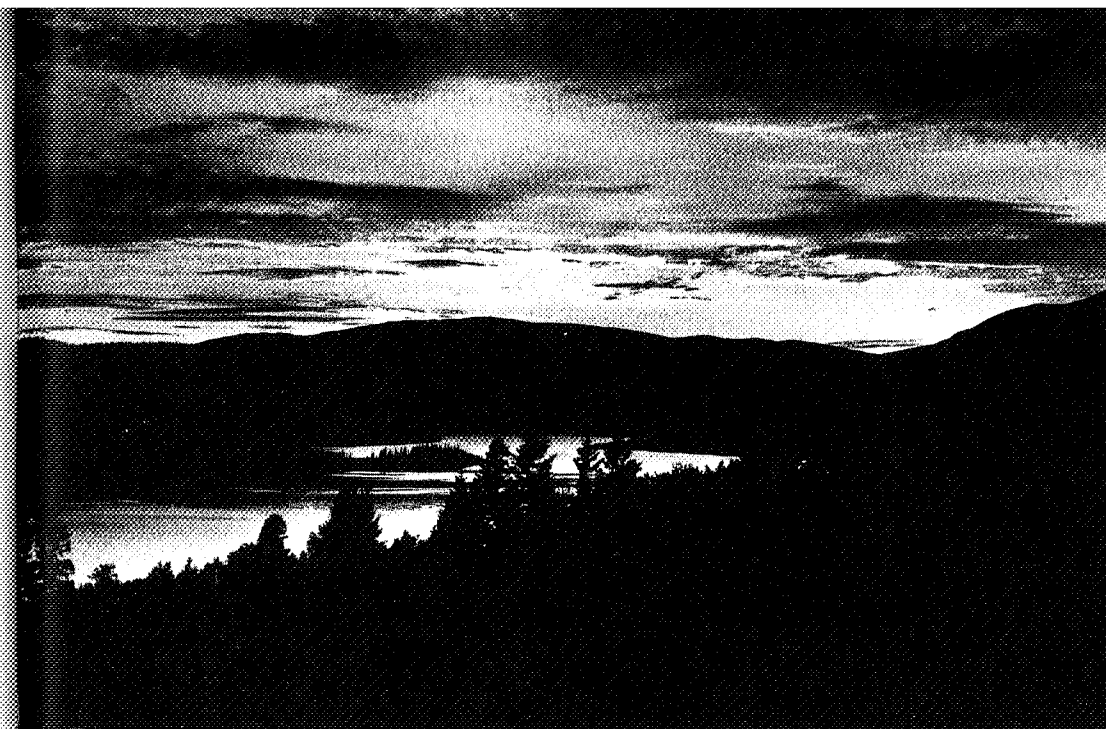
Varm og svett når vi hytta. I det vi svinger om nåva møter vi to karer, hver med sin tunge ryggsekk. Vi kjenner begge. De pleier å være her noen ganger om sommeren på samme «leiebasis» som Lars og jeg. Nå var de øyensynlig ferdig for denne sesongen. De visste av oss, regnet med å møte oss, ønsket oss «skitt fiske» og drog tilbake dit de hadde forlatt sine kjøretøyer.

Og vi åpner bare døra, tømmer sekkene for innholdet med unntakelse av garna som vi stryker ned til vatnet og båtnaustet med. Så ror vi langs strendene og frir oss for garna, legger dem ut der vi mener er de beste plassene.

Og nå er det kveld og en svak skumring. Jeg finner fram marken og begir meg til en liten vik med en liten bergrygg på den ene side og langt starrgress på den andre. Men Lars er en pasjonert fjellvatn-fisker. Med de mest avanserte utstyr drar han dit elva renner ut.

«No får vi sjå da sju, kem som har best maten åt fiskjen» sier han Lars med en lur flir i munnviken. «Æ kjæm itt før æ har fått en rettelig stor ein».

Jeg håper og ønsker at det må bli rett lenge før den store fisken melder seg på for han Lars, for nå får jeg ei stund å tumle med som aldri blir lang nok, selv om jeg må avslutte kvelden uten noen fangst.

Kveldsstemming.

En svak bris feier over vatnet, starrgraset bølger i vinden og vatnet klukker mot strandsteinene.

Undres på om jeg har funnet en god fiskeplass? Jeg vil prøve ved den lille bergrabben og starrgresset. Ut med snøret! Ikke mange minuttene etter ligger en kvart-kilos ørret og spreller i lyngen. Noen i lignende størrelse følger omsider på. Ikke noe friskt fiskebrett i dette navngjetne vatnet, men en tre-fire pene ørreter på tilsammen tre kvart kilo må du jo være tilfreds med.

Men han Lars siktet noe høyere enn meg. Og den garvede fjellfiskeren har like mange fisker som jeg. Og han har en stor rugg på ett og et halvt kilo blant disse.

Den minst fiskegælnen får være han som må ta seg av det tradisjonelle strandbålet. Det er ikke meg, jeg er som naglet til vatnet. Han Lars lager et bål, finner sin navnebror. Og så sitter vi i bålet flakkende ildskjær og slurper i oss kruttsterk kaffe.

Røde ildstriper skjelver som urolige strenger henover vatnet som ligger i svake krusninger. Mørket faller på. Vi har en prektig hytte til rådighet, men vi kan umulig ligge og sove en hel natt når vi kan oppleve denne nesten lumre luften. Vi legger flere tørrkvister på bålet, og hører naturens egen lavmelte og fredfylte tale og føler naturopplevelsens bølge, stor og frydefull gjennom sinn og sanser. Himmelen over oss hvelver seg mørkeblå og klar med svake stjerneblink. Og ute i synsranden, der de rolige heiene tøyer seg opp mot horisonten er himmelen enda lys rød-grønn inntil fargene langsomt dør og føyer seg i ett med vidden og skogene bak den.

Morgenen har sølv i sitt fang.

Den er lys. Løvtrær og gress er pyntet med krystallblanke perler. Vatnet ligner en sølvskål.

Vi ror langsetter stranden der garna er satt. Vi er ikke ute etter langtvarende vintermat, nei, turen er en egenartet sjelefred og velvære for kropp og sinn. og det vi haler inn i båten er ikke mer enn ventet, men nok til å være tilfreds med: En god ørretmiddag i hytta og «en smak» for kone og barn.

Men ett garn mangler, hvor er det? Vi ror vatnet på kryss og tvert. I det sterke sollyset og den rolige vannflata ser vi bunnen alle steder der vi ror. Intet garn.

«Det kann da væl itt vårå så fale me' dederr garne', vi må da væl itt bli nå fattiar fer om vi itt finn det». Jeg prøver å overtale Lars til å slutte med letingen, for jeg vil prøve marken igjen.

Men da blir Lars sine øyne to lyn:

Itt vil æ ha de på mæ at æ har lagt igjen garn her i vatnet, næi garnet må finnes. Og han Lars lager seg en jernkrok av en stor bygnings-spiker han finner i uthuset, og så igjen ut med kroken i en line i bunnen av vatnet med han Lars ved årene. Rart skull itt kroken sette seg fast i garnet så en får det opp.

Fiske med mark. Intet er så forlokkende som det. Og mens Lars sokner etter garnet time etter time står jeg på min plass og frister med ny marktuggu. Jeg går borttil elva også, der den renner ut, men dagen er for lys, og det blir ingen fangst. Men like hyggelig for det. Den beste fangsten gjorde Lars. Han fant garnet. Det hadde drevet fra sin plass og blitt ført «på avveie» med strømmen og av en stor ørret som også hadde hjulpet til. En kjempeørret etter mitt øyemål, men ikke etter Lars sin oppfatning. Han er «fiskeprofesjonist». Jeg har aldri hatt noen større fiskelykke. Få har opplevd så lite av å fiske så mye, men denne turen er en unntakelse.

— — — —
Andre natten ligger vi i hytta.

Jeg får ikke sove. Men sengen er god, intet i veien med den.

Så sitter jeg med et ark foran meg i lyset av en parafinlampe og vil feste mine inntrykk på papiret. Det blir en tradisjonel søvnløs natt der jeg skriver for nordavinden og ilden, — for ingen og for meg. Bilde etter bilde glir forbi min indre verden som med mishag prøves gjengitt på papiret. Du må ikke besvære deg, det fører kun til uro og misnøye med deg selv.

Ute er det natt og inne er det natt og i deg er det natt, bildene lyser om natten men blekner bort om dagen. Og bilder med levende farger er en stadig gledende strøm. Tar aldri strømmen slutt? Blir den ikke ferdig før evighetsklokkene ringer?

En jernlenke holder meg festet til bord og stol. Jeg er ikke istand til å fri meg fra den.

Men det jeg har nedtegnet blir omsider mitt, flettet sammen med ord fra lange søvnløse netter og opplevd i høykoret i ødemarkens egen, store kirke.

Så har jeg funnet fred og ro i de dype, mørke skoger og de milevide snaublåste vidder. Et sammenhengende bånd, en filmrull har drevet forbi mitt indre øye og funnet plass på et stykke papir. Bildene har glødet og spilt for meg i levende farger. — — —

— Morgenlyset siver inn gjennom de små, bulkete glassruter. Og mitt ønske i denne stund er å få leve skoggangsmannens sunde helseskapende liv i mange år ennå, oppleve de dype skogers og blånende fjellvidders orgelbrus, der fjellbjørka suser i vinden og der ranke graner står som loddrette kirkespir mot zenit.

På fjelltur i augustsol

INGE GODTLAND

Den eine helga vakrere enn den andre fristar umåtelig til å ta ein fjelltur, og når molta attpåtil så smått tek til og modnast, har ein i allefall ein gyldig årsak til å stikke av fra bygdelivet ein dags tid. Dette vart og gjort sist søndag, og det som ein trong for turen vart pakka i ryggsekken. Bærkoppar tok ein med, men ein hadde likevel ikkje så stort håp om å få fylt dei, — men tok likevel det gamle ordet med seg: Det er betre å ha, enn å ynskje etter, — og dermed vart det nok koppar med.

Det bar på dei gamle traktane som ein traska mang ein gong som smågut, anten i lag med kyrne, på tur etter bær, eller ein skulle opp på Gråhøtelene for å take mose. Om ikke alderen vår er akkurat så høg enno, kjem vi i hug at det vart teke mose til kufor om haustane. Dette vart seinare køyrd ned på vinterføre, eit slit både for mann og hest, og mange gonger laut ein måke veg på kilometervis for å ha sjanse til å få ned dette dyrebare foret frå fjellviddene.

Det viser seg, at når vi kjem på dei gamle traktene er den gamle mosevegen ennå å sjå, men jamen har det vokse att mykje sidan moselassa gjekk her. Krøtter fins det heller ikkje som held dei gamle stigane åpne, og dette gjer då at dei og veks att.

Når ein pratar om vokster, vises det vel på graset i skog og mark at beitedyra vert fåare og fåare. Det er slikt eit beite all stader, at hadde gammelkarene levd, ville dei nok skjefte opp at jåen og gått i veg på skogenslått. Ein hugsar og den tida, då det vart slege så framt det vart ei «sautugge» ut av ljàhogget. Tida har snudd seg, og forberginga har vorte lettvinare, og godt er no det.